

Savanyú Jóska és a tizenkét bakonyi betyár

Régen történt, nagyon régen, tán még dédapám idejében, azt hiszem a gyerekkorában vagy lehet, hogy még annál is korábban. Akkor, mikor még Savanyú Jóska is ifjú betyár volt, s a szegénytől a nagyúr rabolt.

No, a mi Jóska betyárunk sokat járt az országban mindenütt, de főként Veszprém körül. Ő is olyan magamfajta szegénylegény volt, kinek jó szíve és eszessége a helyén volt. Néha egymaga járta a Bakony vidékét, ahol megfordult, ott dicsérték jótetteiért. Volt, kinek jószágát szerezte vissza, a zsidótól rabolt pénzt, a szegényeknek adta. Tisztelte őt a nép tetteiért, s üldözte a pandúr nagy-nagy vérdíjért. Egyszer a mi Jóskánk épp Németbánya határába érkezett, ahol furcsa dologra lett figyelmes. Szorgos bakonyi népség dolgozott a határban, de a jószág nem legelészett csordában. Mikor beljebb ért a faluba, látta, hogy üres minden pajta. Néhol látott csak pár öreg gebét meg egy-két tavalyi petrencét. Jóskánk így leszállt a lóról és azon gondolkodott, itt vajon ki rabolhatott? Csakhamar elért a csárdához és bizalommal fordult a gazdához.

Rajzolta: Bálint Annamária

- Adjon Isten csárdás uram!

- Fogadj Isten betyár uram, mi járatban errefelé, hol csak szegény ember él?

Savanyú Jóska bajsza alatt mosoly húzódott, s válaszán nem sokat gondolkodott.

- Erre vezetett épp az utam, megpihenek és megitatom a lovam.

A csárdás nem mert magától szólani, látta ezt Jóska, ezért kezdte kérdezni:

- Hova lettek a jószágok, hisz olyan szorgalmaskodnak vagytok. Nem hiszem, hogy ne volna a faluban legalább egy csorda.

A csapos nem mert ránézni Jóskára, és szavát sem találta zavarában, de hamar megbátorodott és beszéde így hangzott:

- Volt itt csorda, még ménes is, de a grófúr minden elvitt Németbányáról is. Szűkös esztendő volt, az uradalmi birtok termése is szűkös volt, így kellett az adó, s minden mi mozdítható.

- No, ne búsljon csárdás uram, nem oly sietős az utam, hogy ki ne segíteném nagy bajából, a szegénység sorsából.

Megörült a csárdás, hiszen tudta, hogy mindig segített rajtuk Savanyú Jóska. Még aznap tervet készített és összehívatta az embereket, hogy megszámlálják, kinek mije volt és Radetzky gróf kitől, mit rabolt. A falu népe bátran összefogott, kiket a betyár irányított. Csakhamar készen voltak a tervvel, amelyhez csak a csillagos égbolt kellett. Éjfél tájban útra is keltek, s az

erdőn át a grófi birtokra mentek, ahonnét apró csellel kiterelték a nyájat, mellyel falujukig meg sem álltak. Tudta Jóska, hogy másnap a pandúrok jönnek, ezért kitalálta, mint fogadja őket. Vagy tizenkét lovat összeszedetett, mindegyikre málhát szereltetett. Beköttette őket a csárda közelébe és várta, hogy a pandúr érkezik-e. A csárdába hívta a férfiakat mind, ahányan voltak és velük ott, nagy-nagy lármát csaptak. Nem értették mit akar Savanyú, de tudták, hogy jönni fog a pandúr. Hamarosan jöttek is a fináncok, oldalukon lógtak a rablánkok. Elküldte őket a gróf a faluba, hogy a jászágot visszatereljék az uradalomba. Tudták, hogy betyár van a dologban, ezért indultak egyből a csárdába. Mikor beértek a faluba, látták, hogy a téren, tizenkét málhás ló állt. A csárdából meg betyáros duhajkodás hallatszott, mire a pandúr megállott. Teli van a csárda betyárokkal - gondolta - és tizenkettővel harcba nem szállhat. Ezért inkább be sem mentek, inkább a jászág sem kellett.

Nem merték azt elhajtani onnan többé, hisz, ha jöttek, a csárda elé mindig tizenkét lovat kötöttek, hogy azt higgye a pandúr, hogy Németbányán a betyár az úr, pedig csak egymaga járt ott Savanyú. Így emlékeznek ma Németbányán Savanyú Jóskára, a legendás bakonyi betyárra.

